

*Høyere utdanning – hva
nå?*

Forskningspolitisk seminar

7.11.06

Steinar Stjernø

Mandatet:

- Omfatter det meste

Men utvalget skal *ikke* drøfte:

- Statlig eierskap av institusjonene
- Gratisprinsippet
- Gradsstrukturen – bachelor og master
- Forskningspolitikken *generelt* (men forskningens betydning for utdanningen)

Et samfunn i endring

- Skjerpet global konkurranse
- Avindustrialisering → tjenesteyting og informasjon
- Kunnskap og forskning stadig viktigere som produktivkraft → press på å integrere institusjonene i verdiskaping og innovasjon
- Et mer heterogent samfunn – utdanning som integrasjon
- Urbanisering – unge søker til byene
- Svingninger i ungdomskullene

Utfordringer:

- Hvordan forene marked og økonomi med autonomi, kritisk funksjon og danning?
- Hvordan være både nasjonal og internasjonal?
- Hvordan forene masseutdanning med eliteforskning?
- Hvordan balanse praksisrelevans med akademisk nivå?
- Hvordan integrere innvandrere og få til bedre kjønnsbalanse?

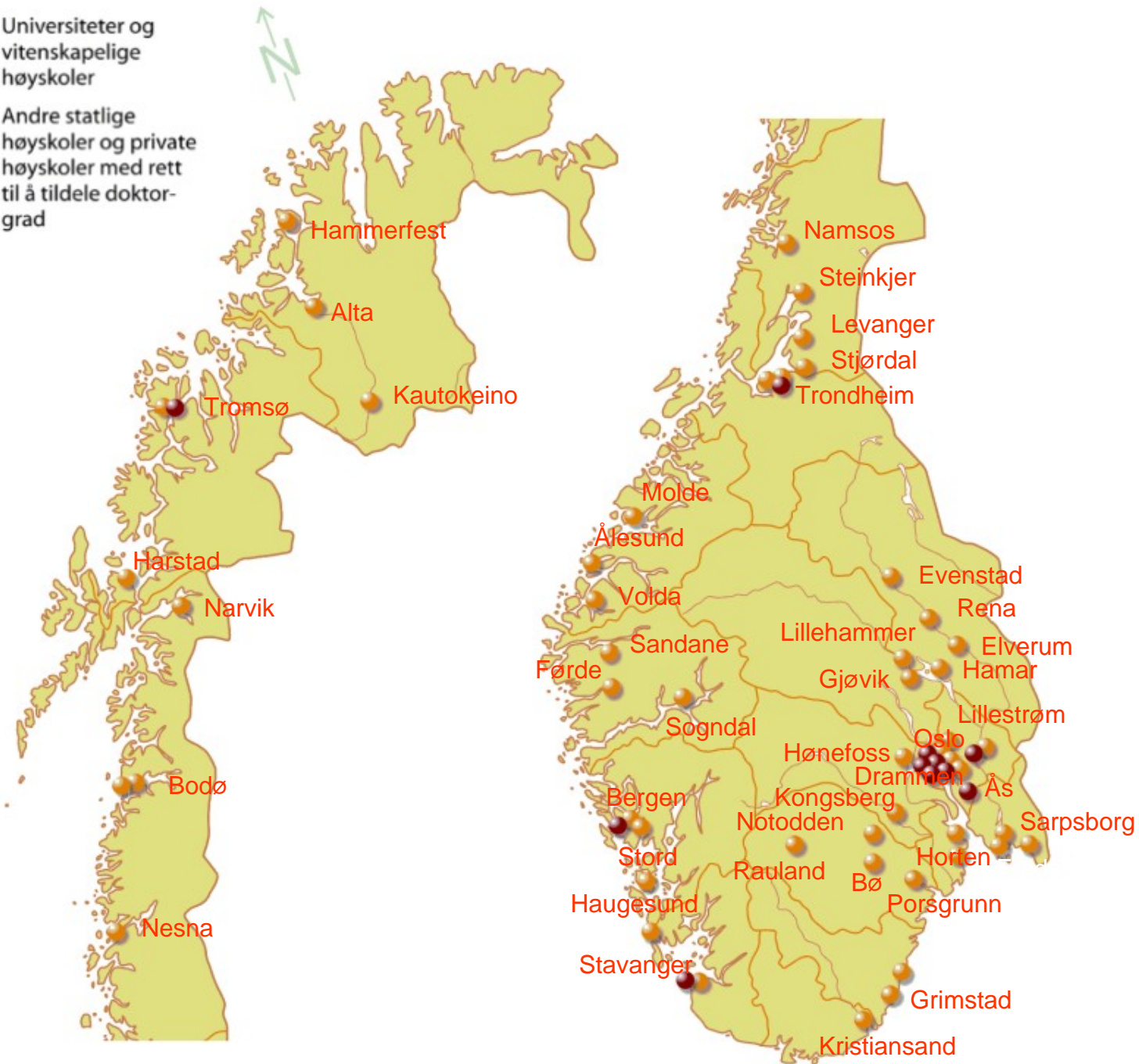
Utgangspunkt og tendenser:

- Små strukturendringer siden høyskolereformen i 1994
- Fastfrosset geografisk struktur

● Universiteter og vitenskapelige høyskoler

● Andre statlige høyskoler og private høyskoler med rett til å tildele doktorgrad

Utgangspunkt og tendenser:

- Begynnende konvergenstendenser: høyskolene akademiseres og universitetene yrkestilpasses
- UiS: Hybriduniversitetet - universitet og høyskole i samme institusjon
- 12 universiteter i 2020 – de fleste hybrider (+Agder, Bodø, Telemark, Innlandet, Oslo, Viken?)

Hva gjør det?

- Svekket diversitet mellom høyskoler og universitet
- Spredning av doktorgradsressursene
- Mange små og svake konkurrerende vitenskapelige miljøer
- Små miljøer – med mange unntak – mindre produktive og utviklingsdyktige?
- Hva med de høyskolene som ikke får universitetsbetegnelsen?

Mulige veier:

- Andre incentiver for høyskolene?

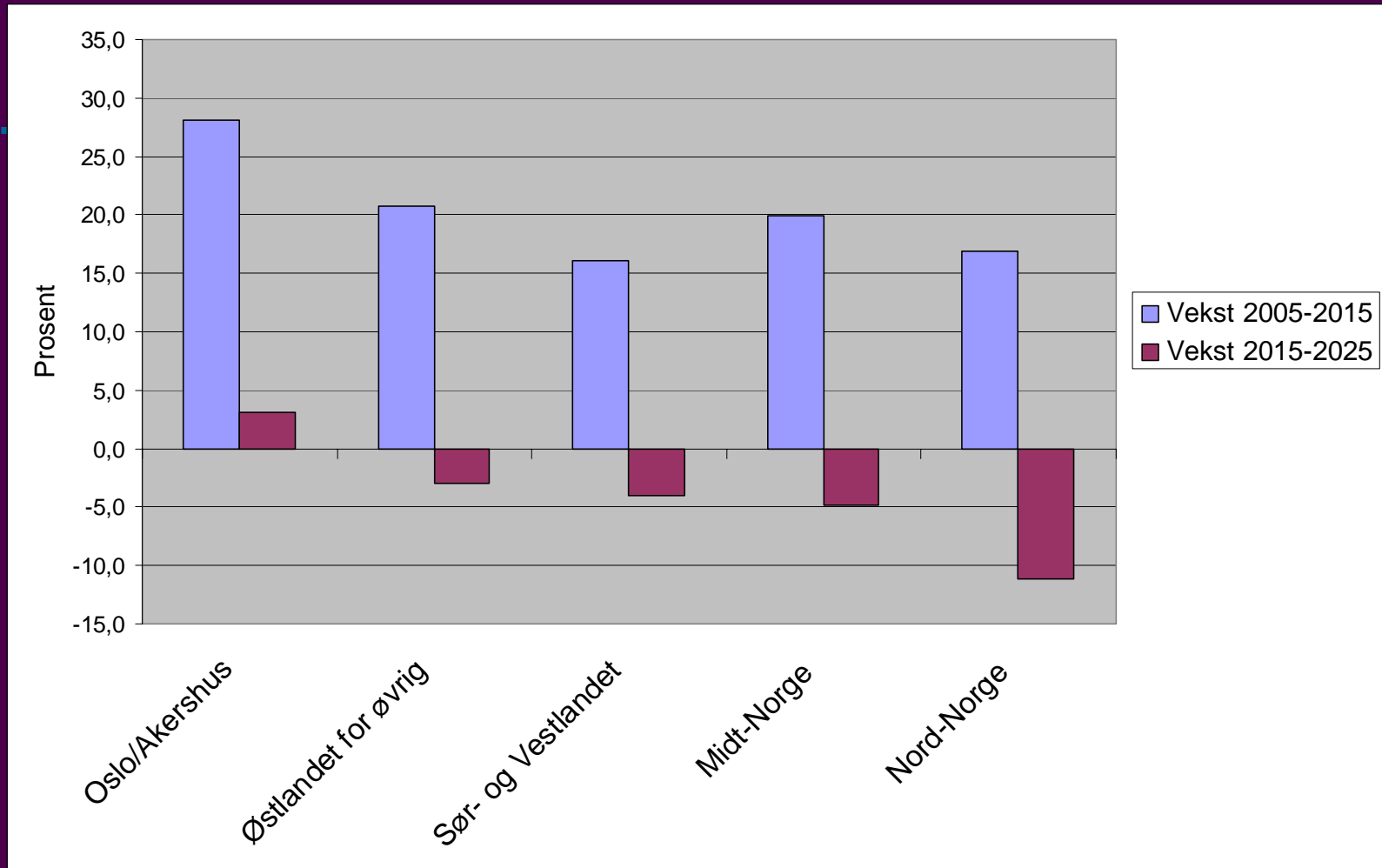
- Skjerpe kravene til doktorgrad og universitetsstatus?
- Slippe universitetstittelen fri?
- Svekkede krav: størrelse og mastergrader?
- Fusjoner mellom høyskolene?
- Fusjonere, konsortier, nettverk mellom universitet og høyskoler?
- Ulike pragmatiske løsninger i ulike deler av landet?

Demografisk utvikling

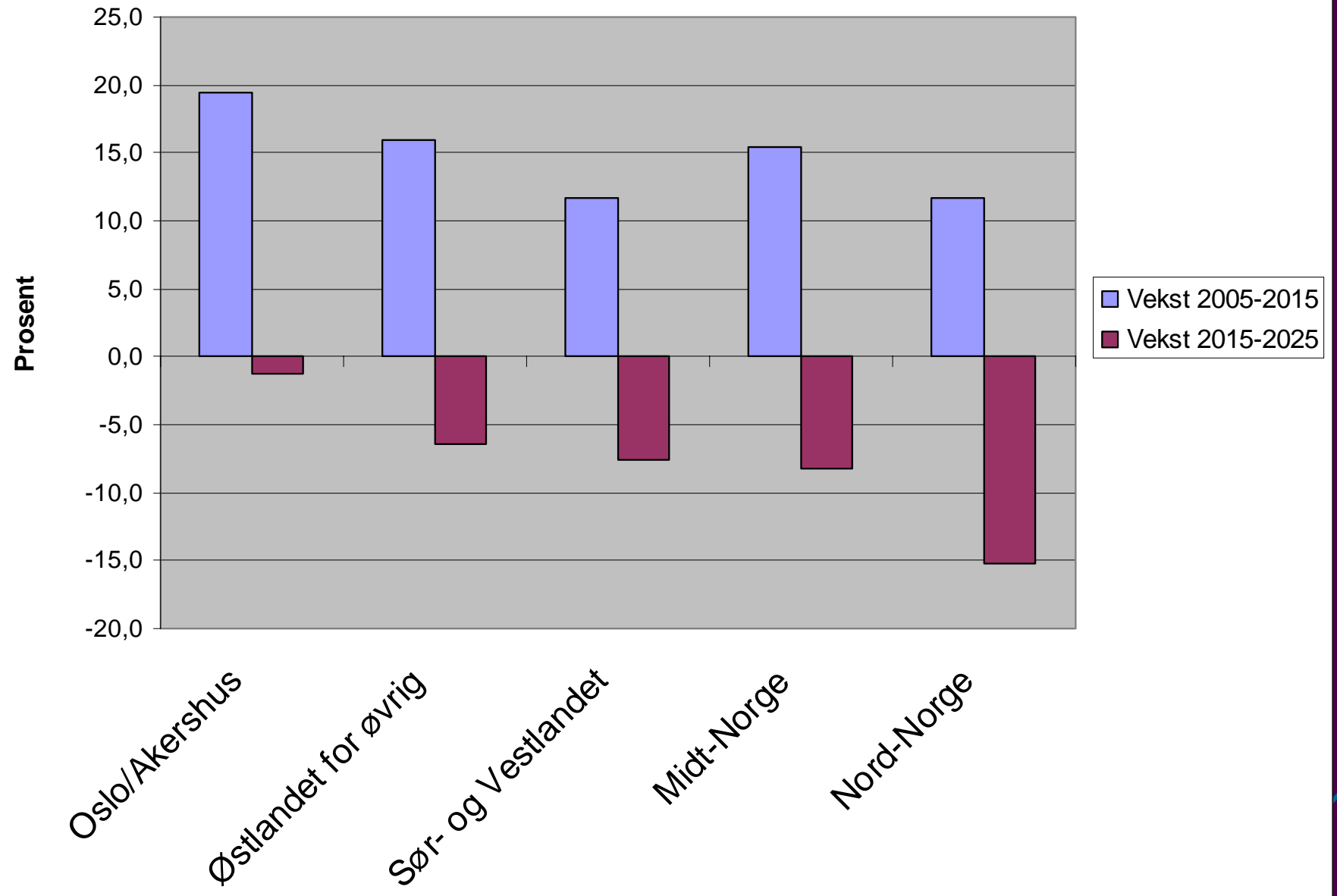
- Fram til 2015 vekst 20-24 år på ca 20 prosent.
- Deretter de neste 10 årene reduksjon i antallet (-3 prosent).
- Innvandring og innvandreres deltakelse i høyere utdanning kritisk for høyere utdanning.

Prosentvis vekst i antall 20-24 åringer

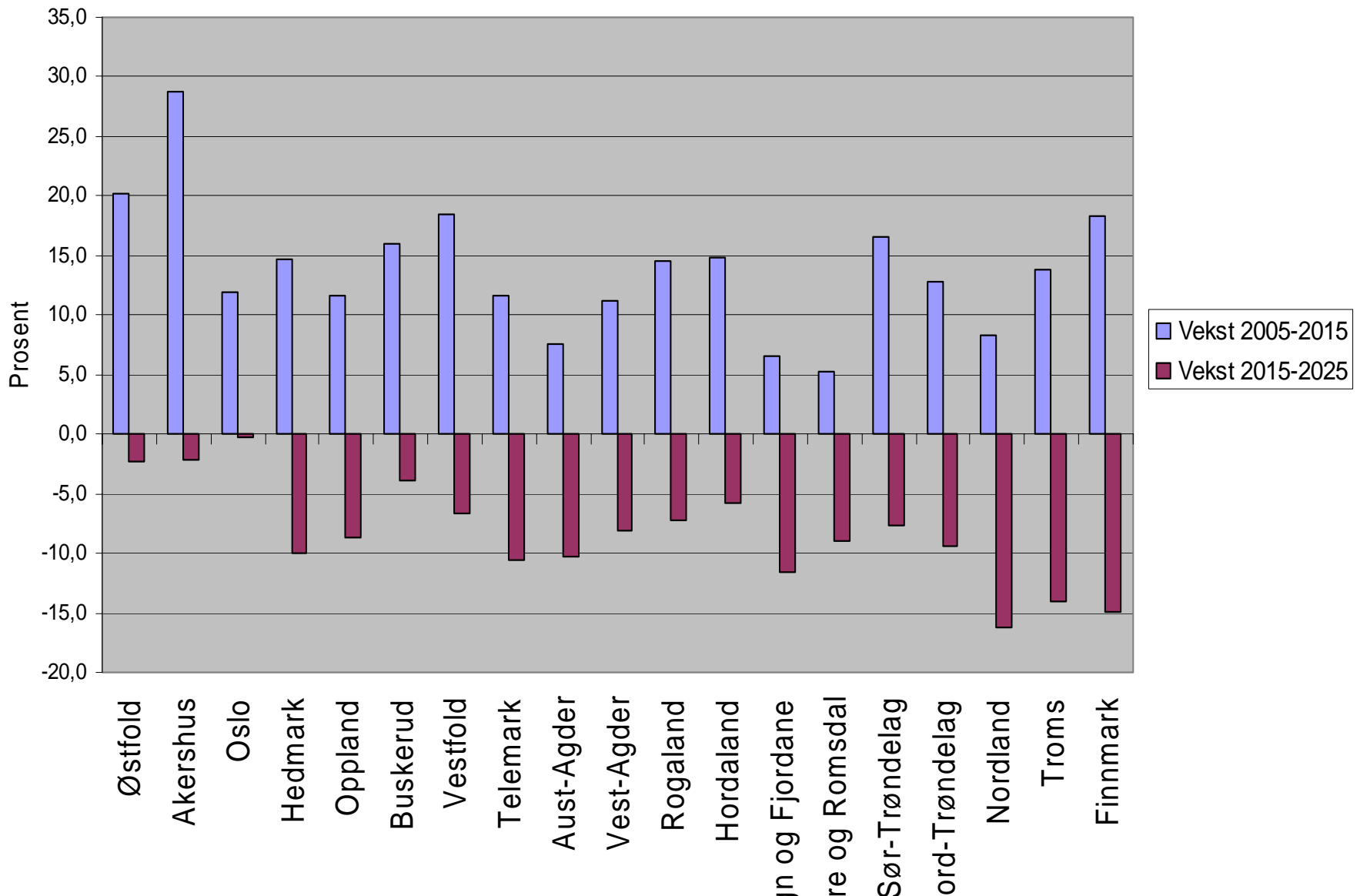

Figuren er basert på "midlere" verdier på forutsetninger: "Den mest sannsynlig utviklingen".

Vekst 20-24 åringer uten netto innvandring

Vekst 20-24 år uten innvandring

Studiesteder med mindre enn 2000 årsenheter (mindre enn 1000 i rødt)

- Høgskolen i Agder
  - Grimstad
- Høgskolen i Buskerud
  - Drammen
  - Hønefoss
  - Kongsberg
- Høgskolen i Finnmark
  - Alta
  - Hammerfest
- Høgskolen Gjøvik
- Høgskolen i Harstad
- Høgskolen i Hedmark
  - Hamar
  - Elverum
  - Evenstad
  - Rena
- Høgskolen i Molde
- Høgskolen i Narvik
- Høgskolen i Nesna
- Høgskolen i Nord-Trøndelag
  - Namsos
  - Steinkjer
- Levanger
- Stjørdal
- Høgskolen i Sogn og Fjordane
  - Sogndal
  - Førde
  - Sandane
- Høgskolen Stord/Haugesund
  - Stord
  - Haugesund
- Høgskolen i Telemark
  - Bø
  - Notodden
  - Rauland
  - Porsgrunn
- Høgskolen i Østfold
  - Halden
  - Fredrikstad
  - Sarpsborg
- Høgskolen i Ålesund
- Samisk Høgskole

Små studiesteder:

- 33 studiesteder med færre enn 2000 studenter
- 19 studiesteder med færre enn 1000 studenter
- Overlever de urbaniseringen og svingningene i ungdomskullene?
- Eventuelt med hva slags faglig nivå og slagkraft?

Framtida?

- Mange vanskelige dilemmaer og valg
- Utvalget inviterer sektoren til diskusjon og innspill!